

نام درس: نسبیت

رشته تحصیلی/گد درس: فیزیک (کلیه گرایش ها) - ۱۱۱۳۰۲۹

تعداد سوالات: تستی: ۲۰ تشریحی: ۴
زمان آزمون: تستی: ۶۰ تشریحی: ۶۰ دقیقه
آزمون نمره منفی دارد ○ ندارد ⊗

گد سری سوال: یک (۱)

استفاده از: ماشین حساب مجاز است. منبع: --

پیامبر اعظم (ص): روزه سپر آتش جهنم است.

۱. مختصات فضا-زمانی دو رویداد از نظر O برابر است با $x_1 = 6 \times 10^4 \text{ m}$ و $y_1 = z_1 = 0 \text{ m}$ و $t_1 = 2 \times 10^{-4} \text{ s}$ و همزمان در چارچوب O' سرعت O' نسبت به O چقدر باشد تا دو رویداد از نظر وی

الف. $\frac{1}{2}C$ و در جهت منفی محور x ها
ب. $\frac{2}{3}C$ و در جهت مثبت محور x ها

ج. $\frac{1}{2}C$ و در جهت مثبت محور x ها
د. $\frac{2}{3}C$ و در جهت منفی محور x ها

۲. مربع به مساحت 100 cm^2 در چارچوب مرجع O ساکن است. ناظر O' نسبت به O با سرعت $0.8C$ و موازی با یک ضلع مربع حرکت می کند. در این حالت ناظر O' چه مساحتی را اندازه گیری می کند؟

الف. 100 cm^2 ب. 60 cm^2 ج. 80 cm^2 د. $166/6 \text{ cm}^2$

۳. اگر نیمه عمر یک میون وقتی که در حال سکون است $2.2 \times 10^{-6} \text{ s}$ باشد، در این حالت فاصله ای که می تواند با سرعت $0.9C$ درخلاء قبل از واپاشی طی کند چقدر است؟

الف. $3126/03 \text{ m}$ ب. $1362/7 \text{ m}$ ج. $4634/1 \text{ m}$ د. $594/02 \text{ m}$

۴. چه سرعت ثابتی لازم است تا یک شخص بتواند از زمین تا مرکز یک کهکشان (به فاصله 2.8×10^6 سال نوری) را با یک عمر معمولی ۷۰ سال بپیماید؟

الف. امکان پذیر نمی باشد ب. $v = 0.9997C$

ج. $v = C$ د. $v = 0.97C$

۵. در حد نسبیتی که $v = C$ ($\gamma \gg 1$) می باشد، کدام رابطه برقرار نیست؟

الف. $k \approx E$ ب. $P \approx \frac{E}{C}$ ج. $m_0 = 0$ د. $k \gg m_0 C^2$

۶. در $t = 0$ ناظر O فوتونی را گسیل می کند که با تند C در جهت 60° محور X حرکت می کند. ناظر دیگر O' با تند $0.6C$ در امتداد محور مشترک $X - X'$ حرکت می کند. زاویه و سرعت فوتون از دید ناظر O' به ترتیب کدام است؟

الف. $81/8^\circ$ بالای محور مثبت X و $0.99C$ ب. $81/8^\circ$ بالای محور منفی X و C

ج. $81/8^\circ$ بالای محور مثبت X و $0.99C$ د. $81/8^\circ$ بالای محور منفی X و $0.99C$

نام درس: نسبیت

رشته تحصیلی: گد درس: فیزیک (کلیه گرایش ها) - ۱۱۱۳۰۲۹

تعداد سوالات: تستی: ۲۰ تشریحی: ۴
زمان آزمون: تستی: ۶۰ تشریحی: ۶۰ دقیقه
آزمون نمره منفی دارد ○ ندارد ⊗

گد سری سوال: یک (۱) استفاده از: ماشین حساب مجاز است. منبع: --

۷. به ازای چه مقدار $\beta = \frac{U}{C}$ جرم نسبیتی ذره به نسبت معین f از جرم سکون آن تجاوز می کند؟

ب. $\beta = \frac{1}{\sqrt{1-f^2}}$

الف. $\beta = \frac{1+f}{\sqrt{f(2+f)}}$

د. $\beta = \frac{\sqrt{f(2+f)}}{1+f}$

ج. $\beta = \frac{\sqrt{1+f}}{1+f}$

۸. در چه صورت، در نسبیت شتاب $\vec{a}$ با نیرو موازی می شود؟

الف. نیروی $\vec{F}$ موازی با سرعت $\vec{u}$ ذره باشد.

ب. نیروی $\vec{F}$ عمود بر سرعت $\vec{u}$ ذره باشد.

ج. همواره در نسبیت شتاب $\vec{a}$ موازی با نیرو است.

د. موارد الف و ب

۹. کدام کمیت را جرم طولی می نامند؟

د. $\frac{m_0}{(1-\frac{u^2}{c^2})^{\frac{3}{2}}}$

ج. $\frac{m_0}{(1-\frac{u^2}{c^2})^{\frac{1}{2}}}$

ب. $\frac{m_0}{(1-\frac{u^2}{c^2})}$

الف. m_0

۱۰. اگر در یک چارچوب ویژه $u' = 0$ باشد، کدام تبدیل نیرو برقرار است؟

ب. $F_y = F'_y \sqrt{1-\frac{v^2}{c^2}}$

الف. $F_x = F'_x$

ج. $F_z = F'_z \sqrt{1-\frac{v^2}{c^2}}$

د. هر سه مورد

۱۱. درصد تفاوت نسبی انرژی جنبشی نیوتنی یک الکترون با انرژی جنبشی آن کدام ست؟ سرعت الکترون $0.4C$ است.

ب. $1/2 \times 10^{-3}$

الف. 0.4×10^{-3}

د. $2/4 \times 10^{-5}$

ج. $1/2 \times 10^{-5}$

نام درس: نسبیت

رشته تحصیلی/گروه درس: فیزیک (کلیه گرایش ها) - ۱۱۱۳۰۲۹

تعداد سوالات: تستی: ۲۰ تشریحی: ۴
زمان آزمون: تستی: ۶۰ تشریحی: ۶۰ دقیقه
آزمون نمره منفی دارد ○ ندارد ⊗

گزینه های سوال: یک (۱) استفاده از: ماشین حساب مجاز است. منبع: --

۱۲. کدامیک رابطه تبدیل جرم نسبیتی لورنتس می باشد؟

الف. $m' = \frac{m(1 - u'_x \frac{v}{c^2})}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}}$

ب. $m' = \frac{m}{\sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}}$

ج. $m = \frac{m' \sqrt{1 - \frac{v^2}{c^2}}}{1 - u'_x \frac{v}{c^2}}$

د. $m' = \frac{m}{(1 - \frac{v^2}{c^2})^{\frac{3}{2}}}$

۱۳. کدام کمیت نسبیتی، تحت تبدیلات لورنتس ناوردا نمی باشد؟

الف. $c^2 t^2 - r^2$

ب. $c^2 m^2 - p^2$

ج. $E^2 + c^2 B^2$

د. $C^2 A^2 - X^2$

۱۴. کدامیک از معادلات، تبدیلات نسبیتی میدان الکترومغناطیسی نمی باشد؟

الف. $\begin{cases} B'_\parallel = B_\parallel \\ B'_\perp = \gamma(B_\perp - \frac{1}{c^2}(\vec{v} \times \vec{E})_\perp) \end{cases}$

ب. $\begin{cases} B'_\parallel = B_\parallel \\ E'_\parallel = \gamma(E_\parallel + (\vec{v} \times \vec{B})_\parallel) \end{cases}$

ج. $\begin{cases} B'_\parallel = B_\parallel \\ B'_\perp = \gamma(B_\perp + \frac{1}{c^2}(\vec{v} \times \vec{E})_\perp) \end{cases}$

د. $\begin{cases} E'_\parallel = E_\parallel \\ E'_\perp = \gamma(E_\perp - (\vec{B} \times \vec{v})_\perp) \end{cases}$

۱۵. یک ذره آزاد نسبیتی دارای تندی v و انرژی جنبشی E_k می باشد. اگر m_0 جرم در حال سکون ذره و $\alpha = \frac{E_k}{m_0 c^2}$

باشد. مقدار $\frac{v}{c}$ کدامست؟

الف. $\sqrt{\frac{\alpha(\alpha - 2)}{\alpha + 1}}$

ب. $\frac{\sqrt{\alpha(\alpha + 2)}}{\alpha + 1}$

ج. $\frac{\alpha + 1}{\sqrt{\alpha(\alpha - 2)}}$

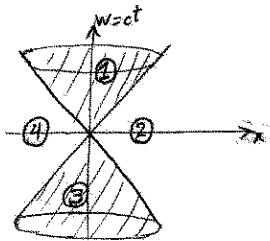
د. $\frac{\alpha + 1}{\sqrt{\alpha(\alpha + 2)}}$

نام درس: نسبیت

رشته تحصیلی: کد درس: فیزیک (کلیه گرایش ها) - ۱۱۱۳۰۲۹

تعداد سوالات: تستی: ۲۰ تشریحی: ۴
زمان آزمون: تستی: ۶۰ تشریحی: ۶۰ دقیقه
آزمون نمره منفی دارد ○ ندارد ⊗

کد سری سوال: یک (۱) استفاده از ماشین حساب مجاز است. منبع: --

۱۶- در نمودار مخروط نوری مقابل ۱، ۲، ۳، ۴ به ترتیب عبارتند از:

- الف. آینده - حال - گذشته - حال
- ب. حال - آینده - گذشته - آینده
- ج. گذشته - حال - آینده - حال
- د. حال - گذشته - آینده - گذشته

۱۷- در سؤال قبل نواحی زمان - گونه و فضا - گونه به ترتیب عبارتند از:

- الف. ۱، ۳ - ۲، ۴ ج. ۱، ۴ - ۲، ۳ ب. ۳، ۴ - ۱، ۲ د. ۱، ۲ - ۳، ۴

۱۸- در دستگاه S دو واقعه، یکی در مبدأ و دیگری در طول محور X ها و به فاصله l همزمان در لحظه t = ۰ اتفاق می افتند. فاصله زمانی این دو واقعه در سیستم S' که در جهت محور X ها حرکت می کند برابر T می باشند. فاصله مکانی این دو واقعه در سیستم S' کدام است؟

- الف. $\sqrt{l^2 + c^2 T^2}$ ب. $\sqrt{c^2 T^2 - l^2}$ ج. $l + CT$ د. $\sqrt{l^2 - c^2 T^2}$

۱۹- دو واقعه به فاصله مکانی Δx و زمانی Δt در یک چارچوب اتفاق می افتند. تحت چه شرایطی فیزیکی ممکن است که در چارچوب متحرک دیگری، تقدم زمانی آنها تغییر نماید؟

- الف. سرعت بزرگتر از سرعت نور
- ب. سرعت نزدیک به سرعت نور
- ج. سرعت خیلی کمتر از سرعت نور
- د. امکان پذیر نمی باشد

۲۰- کدامیک از نتایج اصل هم ارزی است. (نسبیت عام اینشتین)

- الف. نمی توان از شتاب مطلق یک چارچوب مربع صحبت کرد.
- ب. جرم سختی و جرم گرانشی برابر نیستند.
- ج. نمی توان از سرعت مطلق یک چارچوب مربع صحبت کرد.
- د. هر سه مورد

سوالات تشریحی

(بارم هر سوال تشریحی ۱/۷۵ نمره)

۱. الف) تبدیلات سرعت لورنتس را بدست آورید.

ب) تبدیل شتاب نسبیتی لورنتس، یعنی $a_x^I = \frac{a_x (1 - \frac{v^2}{c^2})^{\frac{3}{2}}}{(1 - u_x \frac{v}{c})^{\frac{3}{2}}}$ را بدست آورید.

نام درس: نسبیت

رشته تحصیلی/کد درس: فیزیک (کلیه گرایش ها) - ۱۱۱۳۰۲۹

تعداد سوالات: تستی: ۲۰ تشریحی: ۴

زمان آزمون: تستی: ۶۰ تشریحی: ۶۰ دقیقه

آزمون نمره منفی دارد ○ ندارد ⊗

کد سری سؤال: یک (۱)

استفاده از: ماشین حساب

مجاز است.

منبع: --

۲. ذره‌ای با جرم سکون m_0 و انرژی جنبشی $3m_0c^2$ یک برخورد کاملاً غیر کشسان با ذره ساکنی به جرم سکون $2m_0$ انجام می‌دهد. سرعت و جرم سکون ذره نهایی چقدر است؟

۳-الف) ناظر O' با تندی $0.8c$ نسبت به ایستگاه فضایی حرکت می‌کند و به سیاره‌ای که در فاصله ۴ سال نوری قرار دارد. سفر می‌کند. هنگامی که او به ستاره می‌رسد فوراً دور می‌زند و با همان تندی به ایستگاه برمی‌گردد. وقتی که O' به ایستگاه فضایی می‌رسد. سنش را با سن خواهر دو قلویی O که در ایستگاه مانده است، مقایسه کنید.

ب) فرض کنید که هر سال از نظر ناظر O ، یک پیام نوری به O' می‌فرستد. O' در هر سفرش چند پیام را دریافت می‌کند؟

۴. الکترونی در چارچوب S با سرعت $v = 0.8c$ در جهت مثبت محور x حرکت می‌کند.

الف) انرژی و اندازه حرکت آزاد در چارچوب S پیدا کنید.

ب) چارچوب S' با سرعت $0.6c$ نسبت به S در راستای $x-x'$ حرکت می‌کند. اندازه حرکت و انرژی الکترون را در این چارچوب پیدا کنید.